

LAKIALOITE 153/2005 vp

Laki sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että sairausvakuutuslain (1224/2004) sairauspäivärahaa koskeva tulottoman ja vähätuloisen henkilön omavastuu-aika lyhennetään nykyisestä 55 päivästä 14 päivään. Omavastuun pituus vastaa tällöin ansiotyössä

käyvän omavastuu-aikaa, joka on työkyvyttömyyden alkamispäivä ja yhdeksän sitä lähinnä seuraavaa arkipäivää. Lisäksi ehdotetaan kumottavaksi kolmen kuukauden työedellytys sairauspäivärahan ehtona.

PERUSTELUT

Sairausvakuutuslain mukaan tuloton tai vähätuloinen henkilö voi saada sairauspäivärahaa sen jälkeen, kun työkyvyttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti yli 55 päivää. Perustuslain 19 §:n 2 momentin mukaan jokaiselle taataan oikeus perustoimeentuloturvaan muun muassa sairauden aikana. Perustuslain säännös edellyttää, ettei synny sellaisia väliinpuotoajaryhmiä, joita nykyinen omavastuu-aika aiheuttaa. Sairauspäivärahan keskeisenä tarkoituksena tulee olla taloudellisen turvan antaminen potilaalle sairauden aikana.

Sekä sosiaali- ja terveysvaliokunta (StVM 25/2004 vp) että perustuslakivaliokunta (PeVL 33/2004 vp) ovat olleet sillä kannalla, että omavastuuajan lyhentämiseen tulee pyrkiä. Perustuslakivaliokunta on todennut: "Julkiselle vallalle perustuslain 22 §:ssä säädetty velvollisuus turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen samoin kuin uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan määräys sopimuspuolten

pyrkimyksestä asteittain nostaa sosiaaliturvajärjestelmänsä tasoa puoltavat ehdotetun 55 päivän omavastuuajan lyhentämistä."

Nykyisessä päiväraha-järjestelmässä on yksipuolisesti painotettu sairauden vaikutusta ansiotuloa saavan talouteen. Kaikki yhteiskunnallisesti merkittävä työ ei ole palkkatyötä, eikä ansiotulo voi olla ainoa mittari, jolla mitataan tehdyn työn arvoa sairauden vaikutuksia kompensoidessa. Esimerkiksi kotona tapahtuvalla työllä on työvoimaa uusintava arvo, lasten kotihoidosta kertyvän säästön arvo ja vanhemman läsnäolon kauaskantoiset vaikutukset lapsen koko elämään myös kansalaisena. Perhe, jossa kotona työskentelevä äiti tai isä on sairautensa vuoksi kykenemätön tekemään työtään, on vaikeassa tilanteessa sekä työn järjestämisen että taloustilanteen kannalta. Palkkatyöntekijä saa yleensä sairauspäivärahan omavastuuajalta palkan toisin kuin työnsä itse ulkopuolisen avulla järjestämään joutuva palkatta työskentelevä henkilö.

Pitkittyvä sairaus merkitsee tulottomille ja vähätuloisille henkilöille sekä yhden työssäkäyvän huoltajan perheille merkittävää toimeentulomahdollisuuksien heikkenemistä.

Sairausvakuutuslain 8 luvun 3 §:ssä säädetään työedellytyksistä. Vakuutetulla ei ole oikeutta sairauspäivärahaan, jos hän on ollut työkyvyttömyyden alkamista välittömästi edeltäneet kolme kuukautta yhdenjaksoisesti omasta syystään vailla omaa työtä tai ansiotyötä. Työedellytyksen puuttumisen estämättä sairauspäiväraha myönnetään vähimmäismäärän suuruusena, kun työkyvyttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 55 päivää. Yhdenkin päivän työskentely kolmen sairastamista edeltävän kuukauden aikana riittää täyttämään työedellytyksen. Käytännössä työedellytys täyttyy lähes aina

kaikilla henkilöillä, jotka hakevat sairauspäivärahaa. Siksi pykälä on tarpeeton ja se ehdotetaan kumottavaksi.

Sairauspäivärahan saamisen ehtona on aina lääkärintodistus, jossa on arvioitu henkilön kyky tehdä työtään. Sairauslomaa ei kirjoiteta sellaisesta sairaudesta, jolla ei ole oleellista vaikutusta henkilön kykyyn selviytyä työstä. Tarve arvioidaan päivittäisten työtehtävien vaativuuden perusteella. Tämän järjestelmän kautta estetään tilanteet, joissa tosiasiassa työhön kykenevä henkilö "tienaa" sairastamalla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 21 päivänä joulukuuta 2004 annetun sairausvakuutuslain (1224/2004) 8 luvun 3 § sekä *muutetaan* 8 luvun 7 §:n 3 momentti, seuraavasti:

8 luku

Sairauspäiväraha

7 §

Omapastuuaija

sairaudesta johtuva työkyvyttömyys on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään 14 päivää. Jos työkyvyttömyyden alkaessa on ilmeistä, että työkyvyttömyys tulee jatkumaan vähintään 8 §:ssä säädetyn enimmäisajan, sairauspäivärahaa maksetaan vähimmäismääräisenä 1 tai 2 momentin mukaisen omapastuuajan jälkeen.

Vähimmäismääräistä sairauspäivärahaa maksetaan sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella kuitenkin vasta sen jälkeen, kun

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 25 päivänä marraskuuta 2005

Päivi Räsänen /kd